

Klimahandlingsplan

Et skridt mod et bæredygtigt Ringkøbing-Skjern Kommune

Hvis en handling efter den politiske behandling alligevel ikke skal realiseres - eller skal realiseres i begrænset omfang - skal den erstattes med en anden handling, der ventes at bidrage til målene for CO₂-reduktion og klimatilpasning i tilsvarende grad.

Ringkøbing-Skjern 100 % neutral i 2050

Ringkøbing-Skjern Kommune

Sådan læses klimahandlingsplanen

Handlingsplanen består af et overblik, 32 indsats, 14 detailmål og 77 handlinger.

Indsats

En indsats er en pulje af handlinger der taler ind i et af sporene i klimaplanen. F.eks. indsatsen "Skovrejsning" under sporet "Landbrug og Arealanvendelse".

Under indsatsens navn kan være detailmålsætning for indsatsen – f.eks. "2030: 100% vedvarende energi i fjernvarmen" under Indsats 7; Fjernvarme.

Hvis der ikke er angivet et detailmål, taler indsatsen direkte ind i en målsætning fra klimapolitikken.

CO₂-effekt

Den forventede CO₂-effekt af hele indsatsen – altså samlet for alle indsatsens handlinger.

Merværdier

Positive eller negative afledte effekter af den samlede indsats - f.eks. øget biodiversitet, lokale arbejdspladser, lokalt fællesskab eller omkostninger for eksterne aktører.

Tabel med konkrete handlinger

Handling: Beskrivelse af konkret handling under indsatsen.

Tidsperspektiv: Årstal for igangsættelse og afslutning

Kommunal økonomi eksklusiv personale samt Kommunale personaleressourcer: Nye kommunale udgifter og personaleressourcer der følger direkte af en handling. Dækker for eksempel over anlægsudgifter, rådgiverudgifter og tilføring af yderligere årsværk for at gennemføre en handling. Angivet med "kan omprioriteres", hvis finansiering og personaletræk kan ske ved at omprioritere ressourcer indenfor de eksisterende budget- og personale rammer. Knytter sig alene til den konkrete handling, og ikke til eventuelt afledte handlinger. F.eks. er økonomi og personaletræk for udarbejdelsen af strategier kun knyttet til selve udarbejdelsen af strategien, og ikke til de projekter, en strategi kunne tænkes at igangsætte.

Ansvar og hovedaktør: Hvilken enhed – kommunal og/eller ekstern – har ansvaret for at drive handlingen fremad, og hvilke hovedaktører, der skal inddrages.

Overblik CO₂

Når der i handlingsplanen tales om CO₂, er det CO₂-ækvivalenter.

Det vil sige, at forskellige klimagassers effekt er omregnet til effekten af et ton CO₂.

CO₂-reduktion

Der er beregnet CO₂-reduktion af følgende indsatser:

1. Lavbundsjord
2. Partnerskab med landbruget
3. Skovrejsning
4. Biokul
5. Biogas
8. Komplet afvikling af individuel olie og gas
11. Elektrificering af transporten

Der er desuden regnet på målsætningen om fossilfrihed i kommunen i 2040

Resultaterne er afrundet til nærmeste 500.

CO₂-effekt af handlingsplanen

Den samlede CO₂-reduktion ved fuld realisering og implementering af hele handlingsplanen bliver

458.000 t CO₂ i 2030

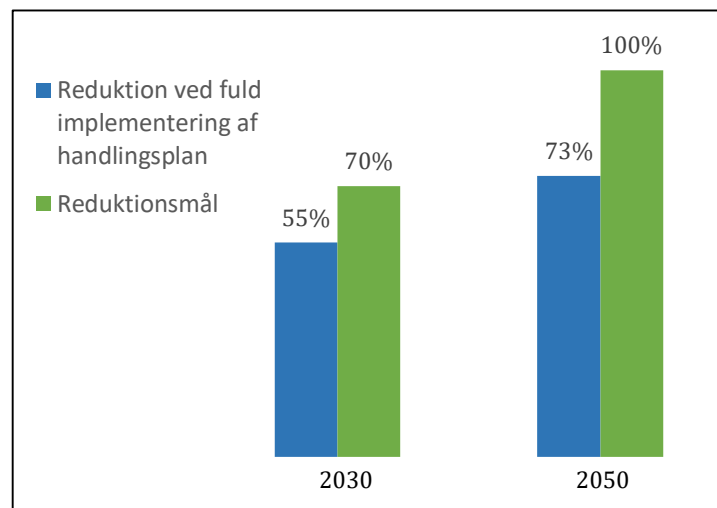
herved opnås 55 % CO₂-reduktion ift. 1990

623.000 t CO₂ i 2040

herved opnås 65 % CO₂-reduktion ift. 1990

766.000 t CO₂ i 2050

herved opnås 73 % CO₂-reduktion ift. 1990

CO₂-manko

For at nå 70% målet i 2030 skal der findes yderligere 33.000 t CO₂. Hertil kommer 229.000 tons CO₂, som kommunen pt. godskrives for, fordi vi eksporterer el produceret med vedvarende energi. Denne el fortrænger fossil el i el-nettet, og giver kommunen en klimagevinst. Godskrivning bortfalder i 2030, hvor man forventer, at den samlede el-produktion er omstillet til vedvarende energi, og der dermed ikke er mere fossil el at fortrænge. Den samlede manko i 2030 bliver dermed 262.000 t CO₂

For at opnå klimaneutralitet i 2050 skal der findes yderligere 261.000 t CO₂. Hertil kommer de 229.000 tons, som kommunen pt. godskrives for. Den samlede manko i 2050 bliver dermed 490.000 t CO₂

Overblik

Arealomlægning og klimarobusthed

Arealomlægning

Ved fuld implementering og realisering af den nationale landbrugsaftale, som landbrugsindsatserne i handlingsplanen er baseret på, udtages eller ekstensiveres ca. 13.300 ha landbrugsjord i 2030. Det svarer til ca. 13,5 % af det samlede landbrugsareal i kommunen.

Af de 13.300 ha er omkring 500 ha "permanent græs", som dækker over marginaljorde i landbruget eller tør natur.

Lavbundsprojekter og skovrejsning tegner sig for i alt 7.200 af de 13.300 ha. De resterende 6.100 ha er tilknyttet braklægning og omlægning til græs som følge af den nationale landbrugsaftale.

I 2050 er i alt 16.270 ha udtaget eller ekstensiveret på samme baggrund (16,5% af det samlede landbrugsareal).

Klimarobusthed (klimatilpasning)

Ved fuld implementering og realisering af hele handlingsplanen, er der indsatser for de væsentligste risici i forbindelse med klimaforandringerne frem mod 2030. Yderligere tiltag vil være nødvendige fra 2030-2050 og fremefter.

Overblik

Kommunale ressourcer

I handlingsplanen er angivet et estimat på de nødvendige kommunale ressourcer for at kunne gennemføre de konkrete handlinger – økonomi, personaleressourcer og tidsperspektiv. Estimerne gælder kun for den konkrete handling, og ikke for eventuelt afledte handlinger. Nogle handlinger kan føre til en højere udgift nu, men lavere udgifter på sigt. Ved udskiftning af kommunens bilflåde kan der eksempelvis være en større indledende investering, men formentligt en langsigtet besparelse på service og brændstof.

Kommunal økonomi eksklusiv personaleressourcer

Hvor der for en handling er angivet "Kan omprioriteres" betyder det, at den konkrete handling forventeligt kan finansieres indenfor den nuværende budgetramme. For mange af handlingerne er det umuligt at angive hvad de præcise omkostninger vil være, da det kommer an på det enkelte projekt i implementeringsfasen. Hvor det er muligt, er der angivet overslag på enhedspriser eller finansieringsmuligheder. Visse steder er der blot beskrevet hvilken type udgifter, der vil være tale om; f.eks. "Forhøjelse af anlægsrammen" for bæredygtigt byggeri.

Konkret er der angivet 1.000.000 kroner årligt til opstilling af kommunale ladestandere til og med 2026. Øvrige udgifter er antals- eller projektafhængige.

Personaleressourcer

Hvor der for en handling er angivet "Kan omprioriteres" for personaleressourcer betyder det, at den konkrete handling forventeligt kan håndteres inden for de eksisterende rammer.

3-4 faste årsværk (lavbundsjerne)

Forventet høj statslig finansiering

1 fast årsværk (vandløbsrestaurering)

1 fast årsværk (bæredygtigt byggeri og bygninger)

1 årsværk i treårig projektansættelse (skovrejsning)

1 årsværk i etårig projektansættelse (affaldssortering i kommunale institutioner)

Spor 1. Landbrug og arealanvendelse

Indsats 1.1

Lavbundsjørde

- 2030** Udtagning af 4.300 ha kulstofrig lavbundsjord i omdrift til enten vådlægning eller tør natur.
Udtagning af 300 ha kulstofrig permanent græs til vådlægning. (mål 1.1.A)
- 2050** Udtagning af 4.300 ha kulstofrig lavbundsjord i omdrift til vådlægning
Udtagning af 500 ha kulstofrig permanent græs til vådlægning. (mål 1.1.B)

CO₂-effekt

90.000 i 2030
121.500 i 2050

Merværdier

Evt. rekreation, bedre biodiversitet ved vådlægning.

Medfører reduceret landbrugsproduktion.

Synergieffekter med klimatilpasning.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
1.1.1 Samlet indsats for lavbundsjørde – sagsbehandling, lodsejerkontakt, projektledelse. Særligt fokus på multifunktionalitet ved udtagning af lavbundsjørde.	2023-2030	Kan omprioriteres. Forventes finansieret 100% af statslige/EU-projekter	3-4 årsværk pr. år. Heraf kan en del finansieres af statslige/EU-tilskudsordninger	RKSK Land og Vand som projektejer og/eller facilitator. Eksterne aktører Landboforeningen Vestjysk og lodsejere

Indsats 1.2

Partnerskab med landbruget

CO₂-effekt

83.000 i 2030

93.000 i 2050

Merværdier

Detailprojekterne under partnerskabet kan øge udgiften for den enkelte bedrift.

Muligvis tilskudsordninger.

Mindre vandløbsvedligehold ved forhindret erosion.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
1.2.1 Udarbejde partnerskabsaftale med landboforeningen Vestjysk om grøn omstilling af landbruget på niveau med den nationale landbrugsaftale og andre relevante indsatser	2022	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Eksterne aktører Vestjysk

Indsats 1.3

Skovrejsning

2030 Øge arealet af skov i kommunen med 2.600 ha i forhold til 2018 (mål 1.3.A)

2050 Øge arealet af skov i kommunen med 5.600 ha i forhold til 2018 (mål 1.3.B)

Det svarer til en stigning i andelen af skov på det samlede areal på 1,7 % i 2030 og 2,7% i 2050

CO₂-effekt

19.000 i 2030

41.500 i 2050

Merværdier

Rekreativitet, forbedret biodiversitet alt efter skovtype, grundvandsbeskyttelse, træ til energiproduktion, møbler og byggeri. Flere områder med skov kan også bidrage positivt til fortællingen om Ringkøbing-Skjern som Naturens Rige, og tale positivt ind i bosætnings- og turismeområdet.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
1.3.1 Kortlægning af kommunale arealer for at finde ud af, hvor det giver mening at rejse kommunal skov.	2023	Kan omprioriteres	1 årsværk i 2-3-årigt projekt	RKSK Plan og Vejanlæg/Kultur, Natur, Fritid
1.3.2 Revurdere pos-neg skovrejsningsområder	2023	Kan omprioriteres		RKSK Plan og Vejanlæg/Kultur, Natur, Fritid
1.3.3 Udarbejde skovrejsningsstrategi inkl. best-practice vurderinger fra andre kommuner	2023	Kan omprioriteres		RKSK Kultur, Natur, Fritid Eksterne aktører RS Forsyning
1.3.4 Øget sagsbehandling og kampagner for skovrejsning	2023-2030	Kan omprioriteres		RKSK Kultur, Natur, Fritid

Indsats 1.4

Biokul

2030 Udbringning af biokul på 3.200 ha landbrugsjord (mål 1.4.A)

2050 Udbringning af biokul på 6.300 ha landbrugsjord (mål 1.4.B)

CO₂-effekt

79.000 i 2030

158.500 i 2050

Merværdier

Muligvis jordforbedrende egenskaber.

Erhvervsfremme

Synergieffekter i

energisektoren, hvis gas og olie fra pyrolysen kan udnyttes.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
1.4.1 Kommunen bistår oprettelse og udvikling af Dansk Pyrolyse- og Biokulnetværk	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Eksterne Food and Bio-cluster Roskilde Universitet Klimafonden Skive Vestjysk Erhvervsrådet
1.4.2 Kommunen vil være et laboratorium for storskala biokulforsøg i samarbejde med landbrug og relevante forsknings-institutioner	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Eksterne Vestjysk Erhvervsrådet Landbrugsskoler

Indsats 1.5

Biogas

- 2025** Nye biogasanlæg i kommunen (mål 1.5.A)
- 2030** Bioforgasning af 100 % af gyllepotentialet (mål 1.5.B)

CO₂-effekt

Effekt af forgasning af 100 % af gyllepotentialet: 44.000 t i 2030
Disse tons stammer fra den lattergasfordampning der undgås i gylletanken, når gyllen i stedet forgasses på biogasanlægget.
Dertil kommer en effekt i energisystemet på 111.500 t CO₂.

Merværdier

Forsyningsikkerhed.
Gyllen får flere funktioner, når den bioforgasses – både et energiformål og et gødningsformål.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
1.5.1 Synliggøre potentialet for ekstra biomasse til biogasproduktion i nye anlæg overfor Vestjysk Landboforening og landmænd	2023-2025	Muligvis afledte udgifter til vejanlæg/vedligehold	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet/ Land, By og Kultur
1.5.2 Samarbejde med landbruget og biogasanlæg om øget forgasning	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet/ Land, By og Kultur Eksterne Vestjysk Biogasanlæg

Spor 2. Energi

Indsats 2.1

Kommunen som energilaboratorium

CO₂-effekt

Bidrager forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Bedre tilgængelighed af data om energisystemet. Bidrag til forskning. Øge borgernes forståelse for energisystemet og det lokale energiforbrug og -produktion.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
2.1.1 Projekt Visuelt Digitalt Energilaboratorium	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet
2.1.2 Kampagner for energi-effektiviseringer hos borgere, feriehusejere og virksomheder, og pilotprojekter til afprøvning af nye teknologier.	2023-2026	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet

Indsats 2.2

Fjernvarme

2030

100 % vedvarende energi i fjernvarmen (mål 2.2.A)

CO₂-effekt

Bidraget til udfasningen af fossile brændsler.

Merværdier

Forsyningssikkerhed.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
2.2.1 Udarbejdelse af varmeplan inklusiv udpegning af potentielle fjernvarmeområder	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Plan og Vejanlæg
2.2.2 Partnerskab med lokale fjernvarmeværker om indsatserne i klimaplanen	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet/ Land, By og Kultur Eksterne Fjernvarmeværkerne

Indsats 2.3

Afvikling af individuel olie og gas

2030

Komplet afvikling af individuel olie og gas (mål 2.3.A)

CO₂-effekt

Komplet afvikling af
individuel olie og gas:
19.000 t CO₂ i 2030.

Merværdier

Forsyningssikkerhed.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
2.3.1 Igangsættelse af indsatser, f.eks. kampagner der henvender sig til ejere af olie- og gasfyr	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Landdistrikts-koordinator

Indsats 2.4

Værdiskabende Vedvarende Energi

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling. Bidraget til udfasningen af fossile brændsler.

Merværdier

Kan skabe udvikling og større tilfredshed i de områder, hvor VE opstilles.

Mulig forbedring af biodiversitet hvis våd-lægning af arealer eller andre biodiversitets-fremmende elementer tænkes ind i etableringen af VE.

Forsyningssikkerhed.

Mindre partikelforurening ved mindre anvendelse af olie og gas.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
2.4.1 Strategi for opstilling og vedligehold af VE	2023-2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Land, By og Kultur
2.4.2 Etablering af arbejdsgruppe under klimarådet om lokalt ejerskab til VE	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Eksterne Klimarådet
2.4.3 Afsøge muligheden for eksterne midler til støtte af udvikling af modeller eller pilotprojekter med stort lokalt ejerskab	2023-2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet
2.4.4 Vurdering af mulighederne for multifunktionalitet i ansøgninger om nye VE-anlæg.	2023-2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Land og Vand / Plan og Vejanlæg

Indsats 2.5

Power-to-X, CO₂-fangst og lagring

CO₂-effekt

Kræver afdækning, men potentiel store CO₂-reduktioner.

Merværdier

Forsyningssikkerhed.

Erhvervsudvikling.

Indfanget CO₂ vil kunne anvendes i Power-to-X.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
2.5.1 Power-to-X-screening	2022-2023	Kan omprioriteres. Rådgiver kan finansieres med midler fra Energi 2020	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet
2.5.2 Samarbejde med biogasanlæg, store virksomheder og fjernvarmeværker om at afdække og udnytte potentialet for CO₂-fangst og lagring	2023-2026	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet, Eksterne Biogasanlæg, Erhvervsrådet Store virksomheder
2.5.3 Via netværk skubbe på CO₂-fangst udenfor kommunens grænser, f.eks. gennem ejerskabet af Energnist	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Genbrug

Spor 3. Transport

Indsats 3.1

Elektrificering af transporten

2030

10.000 elbiler i alt i kommunen. (mål 3.1.A)

Der var i 2021 i alt 29.900 personbiler i kommunen. Heraf var 158 elbiler

CO₂-effekt

10.000 elbiler:
12.000 t CO₂ i 2030

Merværdier

Elbiler er ikke tilgængelige for alle. Prisen for en helt ny elbil er relativt høj, og der vil gå tid før der er opbygget et brugtmarked.

Mindre partikelforurening ved færre fossile biler.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
3.1.1 Opstilling af kommunale ladestandere til offentlig brug	2023-2026	Uafklaret. Afhænger af antal og ladetype	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Land, By og Kultur
3.1.2 Udarbejde lade-parkerings- og elbilstrategi	2023-2024	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Land, By og Kultur
3.1.3 Kampagner for grøn transport	2023-2026	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet

Indsats 3.2

Grøn mobilitet

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Positiv effekt på sundheden, f.eks. flere der cykler og mindre partikelforurening v. fossil transport.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
3.2.1 Udarbejdelse af grøn mobilitetsplan med inddragelse af flere aktører. Omfatter også cyklisme, ladestander og parkering	2023-2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Plan og Vejanlæg / Klimasekretariatet

Spor 4: Erhverv

Indsats 4.1

Partnerskab med Erhvervsrådet

2023

Partnerskab med Erhvervsrådet om klimaindsatser (mål 4.1.A)

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Forsyningssikkerhed,
Erhvervsudvikling
Den grønne omstilling som konkurrenceparameter.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
4.1.1 Oprettelse og facilitering af netværk for transportvirksomheder i kommunen, der bl.a. skal arbejde med omstillingen af den tunge transport.	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Eksterne Erhvervsrådet

Indsats 4.2

Grøn erhvervsfremme

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Erhvervsudvikling
Den grønne omstilling som konkurrenceparameter.

Forsyningsikkerhed.

Græsprotein kan muligvis udvikles så det kan anvendes til menneskeføde.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
4.2.1 Vejledning om grøn omstilling til virksomheder. Herunder særligt fokus på at understøtte byggebranchens overgang til bæredygtige materialer	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Erhvervskonsulenter Eksterne Handelsrådet Erhvervsrådet
4.2.2 Tiltrækning af virksomheder, der understøtter kommunens CO ₂ -mål – f.eks. pyrolyseanlæg, græsproteinfabrik samt Power-to-X-anlæg.	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Erhvervskonsulenter Eksterne Erhvervsrådet Vestjysk
4.2.3 Samarbejde med virksomheder om udfasning af naturgas og olie	2023-2026	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Eksterne Erhvervsrådet

Spor 5: Turisme og oplevelsesøkonomi

Indsats 5.1

Certificering af Destination Vesterhavet

2025

Certificering af Destination Vesterhavet som bæredygtig destination – Green Tourism Organization (GTO) (mål 5.1.A)

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Styrker fortællingen om RKSJ som Naturens Rige.

Som en del af certificeringen er der krav om, at Destination Vesterhavet arbejder aktivt for at forretningsområdet bliver mere bæredygtigt, og understøtter en bæredygtig udvikling af områdets turistvirksomheder.

Minimum 40% af destinationens hoteller skal være miljømærkede, og Destination Vesterhavet skal vejlede turister og gæster i området om deres egen rolle i klima- og miljøindsatsen.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
5.1.1 Opfyldelse af relevante kriterier for certificering	2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	Eksterne Destination Vesterhavet

Indsats 5.2

Partnerskab med Destination Vesterhavet

CO₂-effekt

Bidrager forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Klimavenlig mad lever ofte op til anbefalingerne i kost-rådene, hvorfor en positiv sundhedseffekt må antages. Desuden forventet positiv effekt i form af kvalitets-opdatering for restauranter, som derved kan tiltrække mere købestærke kunder. Positive sundhedseffekter og mindre partikelforurening ved øget cyklisme. Bedre udnyttelse af ressourcer ved øget genanvendelse som følge af affaldssortering.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
5.2.1 Etablere partnerskab om klimahandlinger med Destination Vesterhavet – herunder fremme af cykelturisme, kommunikation om affaldssortering i feriehuse og klimavenlig mad i restauranter.	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet Turismekonsulent Eksterne Destination Vesterhavet,

Spor 6: Borgere

Indsats 6.1

Samskabelse med borgerne

CO₂-effekt

Bidrager forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Større ejerskab til den grønne omstilling blandt borgere, der involveres i arbejdet.

Bedre projekter med større forståelse for borgernes ønsker og behov.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
6.1.1 Identificere og understøtte fællesskaber, borgere og andre aktører, der har mulighed og lyst til at handle på den grønne dagsorden	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Frivillighedskonsulent / Landdistrikts- koordinator

Indsats 6.2

Genbrug og genanvendelse

2022 Øget affaldssortering indføres ved udgangen af 2022, så der fremover sorteres i metal, madaffald, plast, restaffald, pap, papir, glas, farligt affald, mad- og drikkekartoner og tekstil (mål 6.2.A)

CO₂-effekt

Forventet positiv effekt ved øget genanvendelse.

Merværdier

Bedre udnyttelse af ressourcer ved øget genanvendelse som følge af affaldssortering.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
6.2.1. Indføre nye relevante affaldsordninger	2022	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Genbrug
6.2.2 Kommunikationsindsats om affaldssortering	2022	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Genbrug

Indsats 6.3

Bæredygtige boformer

CO₂-effekt

Forventet positiv effekt da færre m² bolig kræver mindre materialeforbrug og lavere vand, -el og varmekonsumtion.

Merværdier

Tiltrække forskellige segmenter af borgere.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
6.3.1 Planlægge for tiny houses og bofællesskaber til helårsboliger	2023-2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Plan og Vejanlæg

Spor 7: Kommunen som virksomhed

Indsats 7.1

Organisation og arbejdsgange

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt til en bæredygtig udvikling. Forventet positiv effekt ved mindre kørsel og øget genanvendelse.

Merværdier

Fælles bæredygtig vision for alle kommunens medarbejdere ved indarbejdelse i alle politikker og strategier. Onlinemøder: Mindre partikelforurening v. mindre kørsel. Fokus på den mentale sundhed ifht. ikke at mødes fysisk. Kommunale CO₂/Scope 3-regnskaber: Giver klarhed over kommunens eget bidrag til CO₂-udledninger.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.1.1 Ved revision og udarbejdelse af nye politikker og strategier indarbejdes klimahensyn, klimatilpasning og bæredygtighed.	2023-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Chefforum / Klimasekretariatet / Direktionen
7.1.2 Oprette faciliteter til onlinemøder i relevante administrationsbygninger	2023-2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Chefforum / Ejendomscentret
7.1.3 Ledere og relevante medarbejdere efteruddannes i klima/bæredygtighed	2023-2026	Kræver øget bevilling	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet / Personale og Digitalisering
7.1.4 Udarbejde internt CO₂-regnskab og scope 3-regnskab (udledninger fra forbrug af varer og tjenesteydelser)	2022 for CO ₂ -regnskab 2025 for Scope 3	Eksisterende klimamidler	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet

Indsats 7.1 (fortsat)

Organisation og arbejds gange

CO₂-effekt

Bidrager forventeligt til en bæredygtig udvikling. Forventet positiv effekt v. mindre kørsel og øget genanvendelse.

Merværdier

Fælles bæredygtig vision for alle kommunens medarbejdere ved indarbejdelse i alle politikker og strategier. Onlinemøder: Mindre partikelforurening v. mindre kørsel. Fokus på den mentale sundhed ifht. ikke at mødes fysisk. Kommunale CO₂/Scope 3-regnskaber: Giver klarhed over kommunens eget bidrag til CO₂-udledninger.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.1.5 Undersøge hvordan bæredygtighed kan tænkes ind i sagsfremstillingerne	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Klimasekretariatet
7.1.6 Arbejde for at skabe gode rammevilkår for implementering af klimaplanen, ved at påvirke national lovgivning og oprette relevante arbejdsgrupper i Klimarådet	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Byrådet / Klimasekretariatet
7.1.7 Aktivt kommunikere med forskellige målgrupper om kommunens klimaarbejde. Herunder kommunikation i egen organisation, f.eks. gennem MED-strukturen	2022-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Kommunikation / Klimasekretariatet

Indsats 7.2

Køretøjer

2025 Alle kommunens nyindkøbte eller leasede køretøjer kører fra 2025 på klimavenlige drivmidler (mål 7.2.A)

CO₂-effekt

Kendes efter udarbejdelse af internt CO₂-regnskab.

Merværdier

Mindre partikelforurening.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.2.1 Ekstra midler til ladestandere til egen bilflåde	2023-2026	1.000.000 kroner årligt til og med 2026	Kan omprioriteres	RKSK Ejendomscentret

Indsats 7.3

Byggeri og bygninger

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling og klimasikring.

Merværdier

Bidraget positivt til resourcedagsordenen hvis der i højere grad indtænkes miljøvenlige materialer i byggeriet. Ved krav om bæredygtighed i byggeriet kan det blive vanskeligere at finde lokale entreprenører og håndværkere, der lever op til kravene. Bidraget til at øge efterspørgslen efter bæredygtigt byggeri, og kan derved medvirke til kompetenceudvikling og øget konkurrencedygtighed i virksomhederne.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.3.1 Udarbejde retningslinjer for bæredygtigt byggeri i RKSK under hensyntagen til nationale og internationale regler og retningslinjer	2023	Forhøjelse af anlægsrammen. Rådgivning	1 samlet årsværk til bæredygtigt byggeri og bygninger	RKSK Ejendomscentret
7.3.2 Ringkøbing-Skjern Kommune vil udarbejde demonstrationsprojekter indenfor grøn renovering.	2023-2030	Forhøjelse af anlægsrammen. Rådgivning		RKSK Ejendomscentret
7.3.3 Alle kommunalt ejede olie- og gasfyr udfases senest i 2030.	2023-2030	Kan omprioriteres		RKSK Ejendomscentret
7.3.4 Senest i 2030 er energiforbruget i kommunalt ejede bygninger sænket med 20% i forhold til 2007	2023-2030	Kan omprioriteres		RKSK Ejendomscentret

Indsats 7.3

Byggeri og bygninger (fortsat)

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling og klimasikring.

Merværdier

Bidraget positivt til resourcedagsordenen hvis der i højere grad indtænkes miljøvenlige materialer i byggeriet. Ved krav om bæredygtighed i byggeriet kan det blive vanskeligere at finde lokale entreprenører og håndværkere, der lever op til kravene. Bidraget til at øge efterspørgslen efter bæredygtigt byggeri, og kan derved medvirke til kompetenceudvikling og øget konkurrencedygtighed i virksomhederne.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.3.5 Kommunen følger udviklingen for lovgivning om solceller på kommunale bygninger. Når de nationale rammevilkår er på plads, udarbejdes en business case for opsætning af solceller på kommunens bygninger	2022-2030	Kan omprioriteres	1 samlet årsværk til bæredygtigt byggeri og bygninger (fortsat fra forrige side)	RKSK Ejendomscentret / Klimasekretariatet
7.3.6 Ved tilstandsvurdering af kommunale bygninger indtænkes nuværende og fremtidige klimarisici. Løbende klimasikring af kommunale bygninger, i takt med at de skal renoveres.	2023-2050	Evt. forhøjelse af anlægsrammen		RKSK Ejendomscentret / Land og Vand

Indsats 7.3

Byggeri og bygninger (fortsat)

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling og klimasikring.

Merværdier

Bidraget positivt til ressourcenedagsordenen hvis der i højere grad indtænkes miljøvenlige materialer i byggeriet. Bedre udnyttelse af ressourcer ved øget affaldssortering

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.3.7 Efteruddannelse af personale	2023-2025	Kræver øget bevilling	Kan omprioriteres	RKSK Ejendomscentret
7.3.8 Ejendomscentret udarbejder handlingsplan for, og påbegynder implementering af affaldssortering i kommunale institutioner	2023-2024	Kan omprioriteres	1 årsværk i en etårig projektansættelse	RKSK Ejendomscentret / Genbrug

Indsats 7.4

Kommunale køkkener

2025

Klimavenlig mad i alle kommunale køkkener (mål 7.4.A)

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Der er ofte overensstemmelse mellem kostrådene for klimavenlig mad, og sunde fødevarer.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.4.1 Senest i 2025 serverer alle kommunale køkkener og udliciterede køkkener måltider baseret på principperne for klimavenlig mad, under hensyntagen til borgernes frie valg og korrekt ernæring: Fokus på at bruge alle indkøbte råvarer så madspild mindskes, vælge mere plante-baseret, årstidernes frugt og grønt, mere bæredygtig produceret fisk og flere lokale råvarer	2025	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Udbud / Klimasekretariatet

Indsats 7.5

Indkøb og forbrug

CO₂-effekt

Bidraget forventeligt positivt til en bæredygtig udvikling.

Merværdier

Bidraget positivt til ressourcedagsordenen.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
7.5.1 Udarbejde bæredygtig og cirkulær udbudspolitik med måltal for f.eks. miljømærkede og genanvendte produkter.	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Udbud / Klimasekretariatet
7.5.2 Ledelsespåvirkning/ kompetenceudvikling af indkøberne i yderste led, herunder reducere af affald, bæredygtigt indkøb, muligheden for ugentlige leverancer frem for daglige, samt muligheden for at købe genbrugsmøbler og mere økologi.”	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Ledelseskæden / Klimasekretariatet / Udbud
7.5.3 Oprette online katalog over kommunens ledige møbler	2023	Kan omprioriteres – mulig besparelse	Kan omprioriteres	RKSK Ejendomscentret

Spor 8: Klimatilpasning

Indsats 8.1

Vejledning om klimatilpasning

Klimaeffekt

Hjælper grundejere med at gøre deres grund klimarobust.

Merværdier

Større bevidsthed om egne handlemuligheder hos borgerne.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.1.1 Oplysningstiltag om klimatilpasning rettet mod borgere, grundejere og feriehusejere	2023-2025	Udgifter til kampagner	Kan omprioriteres	RKSK – Land og Vand

Indsats 8.2

Oversvømmelse fra Vestkysten og Ringkøbing Fjord

Klimaeffekt

Sikring mod oversvømmelse.

Merværdier

Større robusthed ved samarbejde med andre kommuner.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.2.1 Deltagelse i fællesaftalen - Statsligt tværkommunalt samarbejde om kystbeskyttelse	2022-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand
8.2.2 Vandstanden i fjorden kan reguleres af slusen i Hvide Sande frem til 2050. Herefter kan de flade fjordnære arealer omdannes til oversvømmelsesrobuste funktioner - enge, vådområder eller energiproduktion.	2050-2100	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	Eksterne Lodsejerne

Indsats 8.3

Grundvandsstigning

Klimaeffekt

Beskytter mod konsekvenserne af grundvandsstigning.

Merværdier

Klimasikring gennem forpligtende fællesskaber.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.3.1 Monitoring af det terrænnære grundvand via et netværk af grundvandsstationer med live-indberetning.	2023-2050	Etablering af pejleboringer. 1.000-5.000 kr. pr. boring	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand
8.3.2 Etablering af drænlaug, særligt for sommerhuse i klitområder	2022-2030	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand Eksterne Lodsejerne

Indsats 8.4

Oversvømmelse fra vandløb

Klimaeffekt

Beskytter mod utilsigtede oversvømmelser.

Merværdier

Naturlige ådale: Bedre fysiske forhold i vandløbene, bedre vandkvalitet, tilbageholdelse af næringsstoffer.

Flere overvågningsstationer: Borgerne får mulighed for at følge med i vandstanden i kommunen.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.4.1 Tilbageholdelse af vand i oplandet	2023-2050	Anlægsudgifter – muligvis finansiering af statslige midler	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand
8.4.2 Friholde landbrugsarealer for vand vha. øget vandløbsvedligeholdelse af kommunevandløb	2022-2100	5 kr. pr. m vandløb	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand
8.4.3 Udpegning af naturlige ådale hvor oversvømmelse accepteres inklusiv vandløbsrestaurering	2022-2030	0-50.000 kr. pr. ha – evt. medfinansiering fra staten	1 årsværk	RKSK Land og Vand
8.4.4 Øget overvågning af vandstand i vandløb og grundvandsstand via etablering af overvågningsstationer	2022-2031	1.000-10.000 kr. pr. station	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand

Indsats 8.5

Samarbejde om klimatilpasning

Klimaeffekt

Beskytter mod klimaforandringer.

Merværdier

Samarbejde kan give mere robust og holistisk planlægning. Tryghed for borgerne.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.5.1 Samarbejde om klima-tilpasning, servicemål for ekstremregn og fælles forståelse for RKSks klimatilpasningsmål indskrives i kommunens ejerstrategi for RS Forsyning	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand Eksterne RS Forsyning
8.5.2 Beredskabsplan for stormflod, oversvømmelse, erosion, tørke, naturbrande, storme	2023	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand Eksterne Brand og Redning Midtvest
8.5.3 Kommunen og Beredskabet er klar til at håndtere påvirkninger på infrastruktur.	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Vej og Park Eksterne Brand og Redning Midtvest

Indsats 8.6

Bæredygtig byudvikling

Klimaeffekt

Beskytter mod klimaforandringer.

Merværdier

Ejendomsværdier kan stige ved byudvikling.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.6.1 Byområder udvikles, så der tages højde for oversvømmelse fra vandløb.	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Plan og Vejanlæg
8.6.2 Ved planlægning af nye boligområder og nyt byggeri i byområder og i det åbne land, indtænkes afværge af terrænnært grundvand.	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Plan og Vejanlæg
8.6.3 Nyt byggeri og renovering af eksisterende byggeri skal være kompatibelt med lokale klimaforhold (vind, vand og salt)	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	Eksterne Bygherre

Indsats 8.7

Tørke og hede

Klimaeffekt

Sikring af mennesker, dyr og materielle værdier i perioder med tørke og hede.

Merværdier

Tryghed for borgere og turister.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.7.1 Prioritering af tilladelser til vandindvinding	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand
8.7.2 Beredskabet er til enhver tid parat til at inddæmme naturbrande	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	Eksterne Brand og Redning Midtvest
8.7.3 Turister i naturområder informeres om risikoen for at starte en brand under tørkeperioder	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	Eksterne Naturstyrelsen Brand og Redning Midtvest
8.7.4 Planlægning for brandsikring så naturbrande ikke kommer til at påvirke beboelsesområder og industrianlæg.	2023-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Plan og Vejanlæg Eksterne Brand og Redning Midtvest

Indsats 8.8

Sikring af naturværdier

Klimaeffekt

Sikring af naturværdier

Merværdier

Forbedring af biodiversitet.

Rekreativitet.

Handling	Tidsperspektiv	Kommunens økonomi ex. personale	Kommunale personale-ressourcer	Ansvar og hovedaktører
8.8.1 Genskabelse af naturområder på marginal landbrugsjord og i forbindelse med lavbundsprojekter, vådområdeprojekter og vandplansprojekter.	2022-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land, By og Kultur Eksterne Lodsejerne
8.8.2 Medvirke til at mindske næringsstofbelastning en fra land og by til vandmiljøet, f.eks. gennem vådområdeprojekter	2022-2050	Kan omprioriteres	Kan omprioriteres	RKSK Land og Vand Eksterne Staten Landbruget RS Forsyning

